

Norges Vassdrags- og energidirektorat
v/Håkon Berg Sundet
Sendt på e-post: nve@nve.no

Ansvarlig advokat:
Chirsti Erichsen Hurlen

Vår ref.:
130757-3402

Deres ref.:
202211146

Dato:
24.02.2025

Høringsuttalelse – revisjon Skibotnelva og Lavkajåkka – Storfjord kommune

1 Innledning og bakgrunn

Advokatfirmaet Lund & Co er engasjert av Storfjord kommune til bistand i forbindelse med oppfølging av revisjonssak i Skibotnelva og Lavkajåkka.

Storfjord kommune sendte inn krav om åpning av revisjon 30. mai 2022. Kravet gjaldt regulering og utbygging av Skibotnelva (kgl.res. 25. juni 1976 og Lavkajåkka (kgl.res. 7. desember 1979). NVE åpnet revisjonssak for begge konsesjoner i vedtak 20. desember 2022. Storfjord kommune sendte deretter et ufullende kravsbrev 26. april 2023. Revisjonsdokument fra Troms Kraft Produksjon AS ble lagt ut på høring 11. oktober 2024.

Storfjord kommune leverer med dette inn høringsuttalelse til Troms Kraft Produksjon AS' revisjonsdokument. Kommunens uttalelse gjelder i hovedsak krav knyttet til fiskefaglige forhold, herunder krav om minstevannføring og tiltak mot gassovertmetning og sedimentering, samt økonomiske vilkår om fond og justering av konsesjonskraftmengde. Det er videre viktig for kommunen at reindriftens interesser ivaretas i revisjonssaken. Kommunen mener det ikke er utført tilstrekkelig med naturfaglige og hydrologiske undersøkelser av de berørte vassdragene, og vil be NVE om å pålegge ytterligere utredninger.

Troms kraft produksjon har holdt et åpent møte 9. januar 2025 i anledning revisjonssaken og at revisjonsdokumentet er lagt ut på høring. Etter møtet har kommunen mottatt oppfølgende innspill fra tre lokalforeninger, Signaldalselva grunneierlag, Kitdal jeger- og sportsfiskeforening og Skibotn jeger- og fiskarlag. Innspillene er vedlagt denne høringsuttalelsen.

Kommunen vil også allerede innledningsvis påpeke at revisjonsprosessen er en anledning til å se ulemper og skader reguleringen har medført for de berørte vassdragene under ett, og å utrede mulige avhjelpende tiltak på et bredere nivå og også se mulige tiltak for alle berørte vassdrag i sammenheng. De ulempene og skadene som kommunen har fått innspill fra allmenne interesser om i forbindelse med revisjonssaken, har i liten eller ingen grad blitt fulgt opp forut for revisjonssaken. Dette til tross for at konsesjonen har standardvilkår som gir hjemmel for sektormyndigheter til å pålegge blant annet

130757-3402/2025-02-24 Høringsuttalelse Storfjord kommune_lundogco_p3402

utredninger og iverksette tiltak mv. Det fremstår derfor som høyst usikkert for kommunen om disse skadene og ulempene vil følges opp utenfor revisjonssak, selv om det gis oppdaterte standard naturforvaltningsvilkår. Ved en oppstykket oppfølging av de ulempene og skadene som er spilt inn i forbindelse med revisjonssaken ved pålegging av tiltak med hjemmel i standardvilkår, mister man også muligheten til å se tiltakene i sammenheng.

Kommunen ser det derfor som svært lite hensiktsmessig om aktuelle tiltak ikke pålegges gjennom, eller eventuelt med hjemmel i, nye vilkår i revisjonssaken, men heller skal pålegges med hjemmel i eksisterende eller nye standardvilkår utenfor, og ikke nødvendigvis samtidig med, revisjonssaken. Troms Kraft Produksjon AS synes å foreslå sistnevnte. Tilsvarende er det uheldig om nødvendige utredninger ikke pålegges som en del av revisjonssaken, men på et senere tidspunkt når revisjonssaken kanskje er avsluttet og nye vilkår er fastsatt. Man mister da muligheten til å sikre en god og samlet oppfølging av berørte vassdrag, og til å se tiltak som i prinsippet kan pålegges i medhold av standardvilkår i sammenheng med effekten av tiltak som bare kan pålegges i en revisjonssak, som minstevannslipp.

I punkt 2 og 3 vil kommunen kort redegjøre for relevante rettslige utgangspunkter og vassdragets prioritering i vannforvaltningsplanen for inneværende planperiode. I punkt 4 omtales oppfølgingen av eksisterende vilkår, før kommunen i punkt 5, 6 og 7 redegjør for de forholdene ved vassdraget som den, på bakgrunn av innspillene som ha kommet inn fra lokale interesser og miljøer, anser som viktigst å behandle i revisjonssaken. Noen ytterligere kommentarer til bruk av standardvilkår og hvordan nye vilkår bør utformes og følges opp, gis under punkt 8. Øvrige forhold, herunder behov for ytterligere utredninger, dialog med lokalmiljøet mv., omtales avslutningsvis i punkt 9.

2 Rettslige utgangspunkter

Revisjonsadgangen følger av vassdragsreguleringsloven § 8. Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hovedformålet med revisjon av konsesjonsvilkår er å bedre miljøforholdene i regulerte vassdrag ved å sette nye vilkår for å avbøte skader og rette opp ulemper og negative virkninger for allmenne interesser som har oppstått ved utbyggingen. Revisjonsadgangen er ment å innebære en modernisering eller ajourføring av konsesjonsvilkårene, og åpner opp for å vurdere blant annet manøvreringspraksis og minstevannslipp.¹

Ved endring av konsesjonsvilkårene må det foretas en avveining der fordelene ved et avbøtende tiltak veies opp mot ulempene. Det er ikke et krav at ulempene og skadene ikke var kjent på konsesjonstidspunktet, jf. Ot.prp. nr. 50 (1991-1992) s. 47:

«Som det allerede er redegjort for innebærer den alminnelige revisjon en modernisering eller ajourføring av konsesjonens vilkårsside. I prinsippet betyr dette at samtlige vilkår som er oppstilt, kan undergis ny vurdering på bakgrunn av de erfaringer man har gjort seg i løpet av perioden. Vurderingen kan føre til at vilkår sløyfes eller gis et annet innhold. Det kan også fastsettes helt nye vilkår, noe som er særlig aktuelt ved skader og ulemper som ikke var forutsatt på konsesjonstidspunktet.»

¹ OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer, 2012, s. 6.

I prinsippet kan en revisjonssak omfatte en revidering av alle vilkår, og er ikke avgrenset mot økonomiske vilkår. Dette følger av Ot.prp. nr. 50 (1991-1992) s. 47:

«Som det allerede er redegjort for innebærer den alminnelige revisjon en modernisering eller ajourføring av konsesjonens vilkårsside. I prinsippet betyr dette at samtlige vilkår som er oppstilt, kan undergis en ny vurdering på bakgrunn av de erfaringer man har gjort seg i løpet av perioden. Vurderingen kan føre til at vilkår sløyfes eller gis et annet innhold. Det kan også fastsettes helt nye vilkår, noe som er særlig aktuelt ved skader og ulemper som ikke var forutsatt på konsesjonstidspunktet» (vår understreking).

Økonomiske vilkår i form av næringsfond er i Ot.prp. nr. 50 (1991-1992) s. 47 også spesifikt nevnt som et eksempel på vilkår som kan vurderes i en revisjonssak. Det klargjøres samme sted at det kan innføres vilkår som pålegger konsesjonæren en økonomisk belastning som den ikke hadde tidligere og også vilkår som medfører produksjonstap:

«Vilkårenes innhold vil bli å fastsette ut fra konsesjonsmyndighetens vurdering av hva som er ønskelig og nødvendig på revisjonstidspunktet. Det må tas i betraktning at alle skjerpelser i utgangspunktet medfører dyrere kraftproduksjon. For de fleste vilkår vil en skjerpelse kun føre til økonomisk belastning for konsesjonæren (eks, konsesjonsavgifter, næringsfond og naturvernvilkår), mens en skjerpelse i form av nytt/strengere vilkår om minstevassføring også vil medføre produksjonstap som vil kunne få betydning for landets totale kraftproduksjon. Dette tap må veies mot den miljømessige vinning» (vår understreking).

I Olje- og energidepartementets *Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer* (2012) s. 6 er det uttalt at økonomiske vilkår «normalt» ikke omfattes dersom disse ikke kan knyttes direkte til miljøvilkårene. Kommunen leser dette som at det i vurderingen av om eldre økonomiske vilkår skal endres eller nye økonomiske vilkår skal inkluderes i revisjonssaken, må stå sentralt hvilken sammenheng de økonomiske vilkårene har til revisjonens formål, det vil si i hvilken grad økonomiske vilkår kan avbøte skader og ulemper på naturmiljø som reguleringen har ført med seg. Departementets retningslinjer utelukker imidlertid ikke at det kan være aktuelt å omfatte økonomiske vilkår også der disse ikke er direkte knyttet til miljøvilkårene, noe som støttes av den siterte uttalelsen fra Ot.prp. nr. 50 (1991-1992) ovenfor.

Et synspunkt om at økonomiske vilkår kan inkluderes og/eller revideres støttes videre av forarbeidene til vannressursloven § 26, som regulerer hvilke vilkår som kan oppstilles til konsesjon etter vannressursloven § 8. Bestemmelsen i vannressursloven § 26 bygger på samme grunnleggende tanke som vilkårsadgangen etter vassdragsreguleringsloven om at konsesjonsvilkårene skal motvirke skader eller ulemper for allmenne og private interesser. Uttalelsene er derfor interessante også ved vilkårsrevisjon etter vassdragsreguleringsloven. I Ot.prp. nr. 39 (1998-1999) s. 344 er det uttalt at det kan settes vilkår om kompensasjonstiltak utenfor vassdraget, og at slike tiltak kan pålegges «*både som fysiske tilretteleggingstiltak og som pålegg om å yte tilskudd, eventuelt i form av et fond*». Det er videre presisert at forutsetningen i begge tilfeller er at vassdragstiltak som får konsesjon, «*kan volde vesentlig ulempe for annen utnytting av vassdraget eller nedbørsfeltet*» og at kompensasjonstiltak da vil komme «*helt eller delvis i stedet for avbøtende tiltak knyttet til det berørte vassdrag*».

Endelig er det ved revisjonssaker viktig å se hele vassdraget under ett, jf. de ovenfor nevnte retningslinjene fra OED (2012) s. 23. Det er samme sted nevnt at dette er bakgrunnen for at man nettopp ønsker å se flere konsesjoner i samme vassdrag i sammenheng når en revisjonssak skal åpnes og helst revidere disse samtidig.

3 Nasjonal gjennomgang, vannforvaltningsplan og miljømål

I NVEs rapport nr. 49/2013 *Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022* er Skibotnelva blitt rangert med prioritet 1.1. Kategori 1.1. er i rapporten beskrevet som «*[v]assdrag med stort potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og med antatt lite eller moderat krafttap i forhold til forventet miljøgevinst*».

NVE og miljødirektoratet har foreslått minstevannføring i Skibotnelva av hensyn til anadrom fisk og landskapsopplevelse som aktuelle tiltak. Videre har NVE og Miljødirektoratet anslått at krafttapet ved innføring av minstevannføring vil bli mindre enn 5 GWh per år.

Skibotnelva hører til Lyngen – Skjervøy vannområde. Da vannforvaltningsplanen for planperioden 2022-2027 ble utarbeidet og vedtatt, tilhørte Skibotnelva Troms og Finnmark vannregion. Etter endring i vannregioninndelingen med virkning fra 1. januar 2024, er Skibotnelva nå en del av Troms vannregion.

I regionalt tiltaksprogram for Troms og Finnmark vannregion 2022-2027 er Skibotnelva satt opp som et vassdrag i kategori 1.1. – høy prioritet. Skibotnelva er også ført opp i vedlegg 2 til Klima- og miljødepartementets godkjenning av vannforvaltningsplanen. Miljømålet er satt til GØP og dagens tilstand er satt til DØP. Minstevannføring er nevnt som et nødvendig tiltak for å nå miljømålet GØP i rapport om Skibotnelva på Vann-nett sine sider.

Troms Kraft Produksjon AS har i revisjonsdokumentet s. 100 skrevet at prioriteringen av Skibotnassdraget i NVEs rapport fra 2013 er basert på et urealistisk lavt krafttap, og at vassdraget derfor skulle hatt en annen prioritet. Storfjord kommune har ikke forutsetninger for å uttale seg om hvorvidt beregningen av krafttap er uriktig eller ikke, men kommunen viser til at vassdraget også er høyt prioritert i vannforvaltningsplanen, der det er kategorisert som en vannforekomst hvor minstevannslipp er nødvendig for å nå miljømålet. Det samme er også lagt til grunn av Klima- og miljødepartementet ved deres godkjenning av planen. Flere myndighetsinstanser har følgelig alle gitt vassdraget en høy prioritet. Kommunen forholder seg til den prioriteringen som fremgår av NVEs rapport nr. 49/2013 og den prioriteringen og beskrivelsen av vassdraget som er gitt av myndighetene i både vannforvaltningsplan og i godkjennelsen av denne.

4 Oppfølging av eksisterende vilkår og reglement

Oppfølging av eksisterende vilkår er omtalt i kommunens utfyllende kravsbrev under punkt 4. Vilkår som tas opp der er vilkår om opprydning (punkt 10/10), vilkår om hydrologiske undersøkelser (punkt 12/12), vilkår om anleggsveier (punkt 13/11), vilkår om oppfølging og forebygging av skade på fisk- og viltbestanden (punkt 14/16), vilkår om reindriftsfond (punkt 20) og vilkår om konsesjonskraft (punkt 21/13).

Kommunen viser til det som nærmere står om oppfølging av de ulike vilkårene i det utfyllende kravsbrevet, og viderefører disse synspunktene i høringsrunden. Kommunen vil knytte noen nærmere

merknader til vilkår om konsesjonskraft og vilkår om reindriftsfond. Dette gjøres under punkt 6 om økonomiske vilkår. Troms Kraft Produksjon AS har i revisjonsdokumentet flere kommentarer knyttet til bruk av standardvilkår. Kommunens syn på standardvilkår og regulantens omtale av disse vil behandles under punkt 8 nedenfor.

5 Naturfaglige vilkår

5.1 Minstevannføring

Kommunen pekte i sitt utfyllende kravsbrev på at det er et problem med lav vannstand og liten vannføring i vassdragene, og at dette påvirker fisken negativt. Problem med liten vannføring og lav vannstand knytter seg ikke bare til Skibotnelva, men også øvrige vassdrag. Kommentarer til Troms Kraft Produksjon AS' beskrivelse av og forslag til tiltak for Skibotnelva gis først, deretter kommentarer til Signaldalselva, Kitdalselva og Sjørdalselva.

Skibotnelva

For Skibotnelva pekte kommunen på at det er særlig problem med tørrlegging oppstrøms kraftverket. Det er utført flaskehalsanalyse for Skibotnelva, som er omtalt under kapittel 6.5 i revisjonsdokumentet. Konklusjonene fra flaskehalsanalysen er klare på at ulike endringer i vassdraget etter reguleringen i 1979 har redusert potensialet for fiskeproduksjon betydelig.²

På side 66 i revisjonsdokumentet står det at redusert vannføring og redusert vanndekt areal gjennom deler av året påvirker oppvekstvilkårene oppstrøms Skibotn kraftverk. Samme sted fremgår det at utreder har foreslått at aktuelle tiltak vil være utlegging av gytegrus og minstevannføring i kritiske perioder på vinteren. I den nærmere omtalen av mulige avbøtende tiltak på side 67 er anbefalingen om minstevannføring gjentatt, og det er videre pekt på at all ekstra vannføring ut over dagens nivå er et positivt bidrag til å øke produksjonen av anadrom laksefisk, samt bunndyrproduksjonen i øvre del og dermed næringsgrunnlaget for ungfisk.

Troms Kraft Produksjon AS har i sin vurdering kommet til at krav om minstevannføring i Skibotnelva oppstrøms kraftverket vil være for inngripende, da det vil medføre et for stort krafttap. Storfjord kommune mener det bør innføres vilkår om minstevannslipp i øvre del av elven, slik fagutreder har anbefalt. Dette vil, slik kommunen forstår fagutreder, være med på å avhjelpe den negative påvirkningen reguleringen har på fiskeproduksjonen. Det fremgår av revisjonsdokumentet at det ikke er utredet hvor stor minstevannføring som anbefales, og kommunen mener derfor dette må utredes.

Det er i dagens vilkår et krav om minstevannføring ved Skibotn bro. Minstevannføringskrav er 6 m³/s. Troms Kraft Produksjon AS har foreslått å redusere dette kravet til 4 m³/s. Ifølge fagutreder vil et slikt redusert krav til minstevannføring ha mulige negative effekter. Dette er redusert areal på oppvekstområder og gyteområder nedstrøms kraftstasjonsutløpet, mulig tørrlegging av gyteområder, hindring av tilgang til sideløp og bekker, økt predasjonsfare, mulige vandringshindre for voksen fisk, temperaturforandringer og nedsatt bunndyrproduksjon.³ Fagutreder har også vurdert at et redusert

² Se Revisjonsdokumentet s. 65.

³ Se Revisjonsdokumentet s. 69.

minstevannslipp kan ha positive effekter, ved at perioder med kunstig høy vannstand oppstrøms kraftstasjonsutløpet kan agere som lokkeflommer.⁴

Kommunen vil peke på at et redusert krav til minstevannføring i nedre del av elva, så langt kommunen kan skjønne, vil medføre enda mindre vann i øvre del av elva. Den øvre delen av elva har allerede problemer med redusert vannføring og redusert vanddekt areal ifølge fagutreder. Dette stemmer også overens med de innspillene kommunen har fått fra brukere av vassdraget, som er beskrevet nærmere i kommunens utfyllende kravsbrev. Kommunen utelukker imidlertid ikke at redusert krav til minstevannføring i nedre del av elva kan fungere godt i kombinasjon med at det innføres et krav om minstevannføring også oppstrøms kraftstasjonsutløpet og i øvre del av elva. Om dette kan være en god løsning, og hvilken minstevannføring som kreves i øvre del ved en slik ordning, må utredes av relevant fagkyndig kompetanse. Kommunen er imidlertid stekt kritisk til innføring av et redusert krav til minstevannføring ved Skibotn bru samtidig som det ikke innføres et krav til minstevannføring i øvre del av elven. Kommunen har vanskelig for å forstå at dette ikke vil medføre en ytterligere forverring av forholdene for fisken.

Kommunen stiller seg positiv til at krav om minstevannføring kan kombineres med andre relevante tiltak som kan øke vanddekt/produktivt areal, som endring av elvegeometrien. Kommunen kan imidlertid ikke se at fagutreder har vurdert det slik at endring av elvegeometrien kan gi samme effekt som krav om minstevannslipp, og kommunen forholder seg til anbefalingen fra fagutreder om å innføre minstevannslipp i øvre del av elva, og at endring av elvegeometrien i tilfelle må innføres som et tiltak som kommer i tillegg.

Signaldalselva, Kitdalselva og Sjørdalselva

Kommunen har i sitt utfyllende kravsbrev pekt på ulemper og skader for særlig fisken i Signaldalselva, Kitdalselva og Sjørdalselva knyttet til lav vannføring. Innspill knyttet til Signaldalselva og Kitdalselva følger også av innspill gitt til revisjonsdokumentet fra Signaldalselvas grunneierlag og Kitdal jeger- og sportsfiskeforening, se vedlegg.

Det er ikke utført flaskehalsanalyser for Signaldalselva, Kitdalselva eller Sjørdalselva slik det er gjort for Skibotnelva. For disse elvene har det derfor ikke blitt vurdert om minstevannføring bør innføres eller ikke for å avhjelpe de ulempene og skadene som kommunen har pekt på i sitt kravsbrev. Troms Kraft Produksjon AS omtaler Signaldalselva og Kitdalselva, og kommunen forstår gjennomgangen slik at Sjørdalselva inngår i regulantens vurderinger av Kitdalselva.

Troms Kraft Produksjon AS skriver på side 77 og 79 i revisjonsdokumentet at minstevannføring ikke er riktig verktøy for å avbøte problemene i henholdsvis Signaldalselva og Kitdalselva, uten at minstevannføring og effektene dette vil ha for fisken har blitt vurdert av sakkyndig kompetanse. Regulanten skriver også at det ikke foreligger tilstrekkelige feltundersøkelser til å ta stilling til de påstander som er fremført om problemene i Signaldalselva og tilsvarende at det ikke er tilstrekkelig faglig grunnlag for å ta stilling til reguleringspåvirkningen i Kitdalelva.⁵

⁴ Se Revisjonsdokumentet s. 69.

⁵ Se Revisjonsdokumentet s. 76 og 79.

Troms Kraft Produksjon AS viser for både Signaldalselva og Kitdalselva til at hjemler for å pålegge habitattiltak er inkludert i standard naturforvaltningsvilkår og at det derfor ikke er nødvendig å ta stilling til konkrete habitattiltak på nåværende tidspunkt.⁶ Kommunen vil understreke at man ved en undersøkelse av avbøtende tiltak må vurdere både minstevannføring og andre tiltak, herunder hvilke typer tiltak, eventuelt kombinasjoner av tiltak, som kan fungere best. Krav om minstevannføring kan bare pålegges i tilknytning til revisjonssaken, og det vil derfor ikke være hensiktsmessig å utrede hvilke habitattiltak som kan avbøte skadene på et senere tidspunkt. Dette bør utredes i revisjonssaken, sammen med en utredning av om minstevannføring vil være et aktuelt tiltak. Troms Kraft Produksjon AS skriver under oppsummeringen i kapittel 8 på side 102 at de problemene som adresseres i Signaldalselva og Kitdalselva «*trolig*» kan adresseres med habitattiltak og at minstevannføring av den grunn vil være et for inngripende tiltak. Det er imidlertid ingen faglig utredning som støtter dette standpunktet. Det kan være at habitattiltak alene ikke vil avbøte ulemperne i tilstrekkelig grad uten at minstevannføring også innføres, og da vil det være svært uheldig om dette først avdekkes etter revisjonssaken er avsluttet. Det vil da være 30 år til neste gang revisjonen kan revideres.

Kommunen vil også påpeke at selv om det er hjemmel for å pålegge habitattiltak i dagens konsesjonsvilkår, og at disse vilkårene vil bli videreført som en del av moderne standard naturforvaltningsvilkår i de reviderte vilkårssettet, har slike tiltak ikke blitt pålagt til nå, til tross for at reguleringen har medført skader og ulemper for fisken. Etter kommunens erfaring pålegger myndighetene sjeldent tiltak i medhold av standardvilkårene, og det er i alle fall ikke grunn til å la være å utrede eller pålegge tiltak i forbindelse med en revisjonssak, med den begrunnelse at tilsvarende utredninger og tiltak i prinsippet kan pålegges også utenfor revisjonssaken. Særlig gjelder dette når de aktuelle habitattiltakene må vurderes opp mot krav om minstevannslipp. Som nevnt også innledningsvis under punkt 1 er det kommunens syn at man i revisjonssaken må foreta en samlet og helhetlig vurdering av berørte vassdrag og hvilke avbøtende og kompenserende tiltak som er aktuelle å iverksette.

Kommunen viser også til NVEs omtale av standardvilkår på sine nettsider. Her står det at selv om krav vil kunne pålegges en regulant med hjemmel i dagens moderne standardvilkår, ønsker NVE at de som stiller krav om vilkårsrevisjon eller sender inn høringsuttalelse, beskriver erfarte skader og ulemper som følger av reguleringen, «*selv om disse eventuelt kan følges opp med hjemmel i standardvilkårene etter konsesjonen er revidert*». NVE begrunner dette med at de «*ønsker å få et så godt kunnskapsgrunnlag knyttet til reguleringens effekter som mulig*» og at NVE vil «*vurdere om [de] anbefaler at tiltak følges opp gjennom standardvilkårene eller om de skal pålegges gjennom vilkårsrevisjon*».⁷

Govdatnet og øvrige fjellvann

Det er i kommunens utfyllende kravsbrev vist til at man har et problem med lav vannføring i Govdatnet, som gjør at det dannes såkalte «månelandskap». Kommunen har spilt inn at det er behov for å innhente kunnskap om hvilken vannføring som er nødvendig for at landskapsopplevelsen skal

⁶ Se Revisjonsdokumentet s. 76 og 79.

⁷ NVE, Innføring av moderne standardvilkår, lenke: <https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonsbehandling-av-vannkraft/vilkaarsrevisjoner-innkallinger-og-omgjoeringer/vilkaarsrevisjoner/innfoering-av-moderne-standardvilkaar/>.

forbedres. Kommunen kan ikke se at regulanten har kommentert dette forholdet i sin omtale av Govdavatnet under kapittel 7.3.1 i revisjonsdokumentet.

Kommunen viser også til innspill fra Kitdal jeger- og sportsfiskeforening om Govdavatnet, men også de øvrige fjellvannene. Nevnte innspill er også relevante for manøvreringsreglement, se nedenfor under punkt 5.2.

5.2 Manøvreringsreglement

Kommunen skrev i sitt utfyllende kravsbrev at manøvreringsreglementet bør gjennomgå. Troms Kraft Produksjon AS viser til denne uttalelsen på side 71 i revisjonsdokumentet og skriver videre:

«Det siktes til den delen av Skibotnelva som ligger nedstrøms kraftverket og det er underforstått at de ønskede effektrestriksjonene skal ha til hensikt å forbedre forholdene for anadrom fisk. Det har ikke vært kommunisert andre ulemper forbundet med vannføringsvariasjonene ut av kraftverket».

Troms Kraft Produksjon AS har i revisjonsdokumentet foreslått at det i et nytt manøvreringsreglement gis friere effektrestriksjoner enn det som gjelder i dag.

Kommunen pekte i sitt utfyllende kravsbrev på problemer med hard effektkjøring og plutselig nedtapping i Govdavatnet, Sjørdalsevla, Signaldalselva og Skibotnelva. Troms Kraft Produksjon AS viser til at det har blitt gjort undersøkelser og at selskapet har hatt dialog med Akvaplan Niva og issakkyndig i forbindelse med utkastet til nytt manøvreringsreglement.

Kommunen kan ikke se at det er gjort undersøkelser på hvordan utkastet til nytt manøvreringsreglement vil påvirke øvrige vassdrag og vann enn Skibotnelva. Allmenne interesser har som nevnt gitt innspill om at det er et problem med hard effektkjøring i flere av elvene og vannene, se for eksempel omtalen av Govdavatnet i kommunens utfyllende kravsbrev og innspill fra Kitdal jeger- og sportsfiskeforening vedlagt denne uttalelsen. Kommunen kan i lys av disse innspillene vanskelig se at friere effektrestriksjoner vil medføre en forbedring av forholdene.

Kommunen kan heller ikke se at problemene med plutselig nedtapping som kommunen omtaler i sitt utfyllende kravsbrev hva gjelder Skibotnelva, er adressert av regulanten i revisjonsdokumentet når det gjelder spørsmålet om friere effektrestriksjoner kan forsterke dette problemet ytterligere. Troms Kraft Produksjon AS viser til at det ved vannstandsfall i vannføringsbildet 6-10 m³/s kan være fare for strandingsrisiko.⁸ I fagutreders beskrivelse på samme side i revisjonsdokumentet står det at ungfisk bruker noe tid før de trekker inn på grunnere områder ved økende vannføring, og at det *«bør derfor vurderes en mer skånsom reduksjon i vannstand hvor kraftstasjonen har vært driftet på høy last en lengre periode»*.⁹ Kommunen kan imidlertid ikke se at Troms Kraft Produksjon AS i sin vurdering legger opp til en mer skånsom reduksjon når det tvert imot foreslås friere restriksjoner enn det som gjelder i dag.

⁸ Se Revisjonsdokumentet s. 71.

⁹ Se Revisjonsdokumentet s. 71.

Fagutreder har i tillegg identifisert visse arealer som er sårbare for tørrfall ved fallende vannstand, og anbefaler tiltak for å avhjelpe dette.¹⁰ Troms Kraft Produksjon AS skriver på samme side at de ikke er enig i at «tørrfall er en flaskehals av betydning gitt gjeldende effektrestriksjoner». Samtidig skriver de at tiltak for å forhindre stranding «kan imidlertid være formålstjenlig ved et eventuelt revidert manøvreringsreglement med friere effektrestriksjoner».¹¹ Kommunen reagerer for det første på at regulanten ikke er enig med fagutreder, da kommunen også har fått flere innspill fra lokalmiljøet som dreier seg om problemer med tørrlegging. For det andre reagerer kommunen på at regulanten viser til at tiltak for å forhindre stranding kan bli aktuelt dersom et friere manøvreringsreglement fastsettes. Regulanten må vise hvilke tiltak som vil måtte gjennomføres dersom et friere manøvreringsreglement innføres. En faktisk vurdering av hvilke tiltak som kan bli nødvendige i en slik situasjon, kan ikke kommunen se at følger av revisjonsdokumentet.

Fagutreder har anbefalt at vannstanden holdes lav i gyteperioden, slik at fisken gyter på områder der rogn ikke tørrlegges ved minimumsvannføring på vinteren.¹² Troms Kraft Produksjon AS har til dette skrevet at de anser gytevannstanden for å være en liten flaskehals, og tar til orde for å ikke innføre en slik restriksjon. Kommunen forstår Troms Kraft Produksjon AS som at de vil følge forslag om friere restriksjoner for manøvrering der det er åpnet for dette i anbefalingene fra fagutreder, men der det er anbefalt med strengere restriksjoner, ønsker de ikke å følge disse. Kommunen ser dette som uheldig, og mener at der fagutreder har anbefalt restriksjoner av hensyn til fisk eller andre naturfaglige hensyn, bør disse innføres.

Kommunen vil også peke på at de analysene som er gjort av forhold for fisk og biologisk mangfold, vannføring og minstevannslipp er basert, så langt kommunen kan se, på dagens reguleringsregime. Dersom Troms Kraft Produksjon AS skal få innvilget et annet og friere manøvreringsregime enn det som gjelder i dag, må flaskehalsanalyser og andre utredninger basere seg på dette nye manøvreringsregimet. Dersom utredningene er basert på et regime som skal endres, vil man risikere å ikke avdekke mulige ulemper og skader for fisk og annet naturmiljø som dette nye regimet medfører.

I forslaget til nytt manøvreringsreglement vil Troms Kraft Produksjon AS fjerne restriksjoner på oppreguleringen. Det vises til at restriksjonene er satt for å unngå isulemper, men at isulemper vil avhengig av lufttemperatur. Regulanten foreslår at oppregulering heller reguleres av deres internreglement. Kommunen mener det er mer transparent og vil i større grad sikre at manøvreringen medfører færrest mulig isulemper om restriksjoner på oppregulering fortsetter å utgjøre en del av manøvreringsreglementet. Det kan, hvis det anses hensiktsmessig, inntas en nyansering om at restriksjonen bare gjelder ved bestemte lufttemperaturer over eller under et visst nivå eller lignende nyansering.

5.3 Gassovermetning

Kommunen har i sitt utfyllende kravsbrev pekt på at gassovermetning er et stort problem for fisken. Lokale organisasjoner har også pekt på dette problemet, se innspill fra Skibotn jeger- og fiskarlag. Dette bekreftes også av de undersøkelsene som Troms Kraft Produksjon AS har fått utført. Om årsak skriver

¹⁰ Se Revisjonsdokumentet s. 67.

¹¹ Se Revisjonsdokumentet s. 67.

¹² Se Revisjonsdokumentet s. 67.

Troms Kraft Produksjon AS i revisjonsdokumentet på side 59 at den direkte årsaken er at tunnelsjaktene opp til hvert enkelt bekkeinntak er underdimensjonerte.

Regulanten har som avbøtende tiltak foreslått utlegging av steinblokker og viser til at dette tiltaket er «*velbegrunnet og lovende*».¹³ Samme sted skriver regulanten at utgassing ved hjelp av ultralyd på sikt kan være et nyttig supplement dersom teknologien modnes. Det fremgår av regulantens gjennomgang at det imidlertid ikke er sikkert at utlegging av steinblokker vil avhjelpe problemet med gassovermetningen. Det kan også iverksettes tiltak som fysisk stenger gassovermetningen, og som etter slik kommunen oppfatter det, vil være sikrere tiltak for å få bukt med gassovermetningen, men disse tiltakene er ifølge Troms Kraft Produksjon AS mer kostbare.

For kommunen er det svært viktig å få bukt med gassovermetningen. Kommunen vil derfor understreke at dersom utlegging av steinblokker ikke avhjelper problemet, må mer kostbare tiltak som fysisk vil fjerne gassovermetningen iverksettes. Alternativt må det pålegges restriksjoner som medfører nødvendige driftstilpasninger for at problemet avhjelpes. Kommunen mener det er nødvendig at en plikt til å iverksette mer kostbare, men også sikrere, tiltak dersom steinutlegging ikke gir ønskede resultater må presiseres i vilkårene, slik at man unngår at gassovermetningsproblemet vedvarer i lang tid hvis steinblokkene ikke bedrer situasjonen. Pålegg gjennom standardvilkår har ikke vist seg å være en effektiv måte å iverksette tiltak på, da sektormyndighetene i liten grad faktisk benytter seg av denne muligheten. Hvis det skulle bli nødvendig med restriksjoner som knytter seg til tilpasning av driftsmønster, vil dette også trolig ikke kunne pålegges gjennom standardvilkår. Det vil derfor være mer effektivt å regulere behovet for tiltak mot gassovermetningen direkte i et eget vilkår.

Kommunen viser for øvrig til det som står i det utfyllende kravsbrevet om midlertidig stenging av bekkeinntak til det er iverksatt tiltak som kan avhjelpe problemet og at det ikke lenger er målere som måler gassnivået i elven og som innbyggerne kunne bruke til å orientere seg om nivået på gassovermetningen.

5.4 Sedimentering

Kommunen pekte i sitt utfyllende kravsbrev på at det er problemer med sedimentering/tilslamming/transport av leire mv. i Skibotnelva, Signaldalselva, Govdavatnet og Sørdalssmåvatnan.

Undersøkelsene som er utført for Skibotnelva har bekreftet at det er utfordrende habitater nedstrøms kraftverksutløpet, og det er i revisjonsdokumentet slått fast at tilstanden er forringet som følge av fortetting/sedimentering.¹⁴ Elvebunnen beskrives som betong.¹⁵ Troms Kraft Produksjon AS er enig i denne beskrivelsen, men aksepterer ikke en uforbeholden sammenheng med kraftverksdriften.¹⁶

I revisjonsdokumentet på side 66 vises det til at et aktuelt tiltak for å avbøte fortettingen vil være mekanisk lufting av substratet. *Norce* har ifølge Troms Kraft Produksjon ytret bekymring for at tilrettelegging av gyting og oppvekst på denne strekningen kan innebære økt dødelighet som følge av gassovermetning. *Akvaplan* mener det likevel er hensiktsmessig å ta denne risikoen selv om

¹³ Se Revisjonsdokumentet s. 63.

¹⁴ Se Revisjonsdokumentet s. 57.

¹⁵ Se Revisjonsdokumentet s. 68.

¹⁶ Se Revisjonsdokumentet s. 58-59.

gassovermetningsutfordringen mot formodning ikke skulle løses.¹⁷ Kommunen vil her bemerke at det ikke er aktuelt å la gassmetningsutfordringen stå uløst. Dersom mindre kostbare tiltak ikke får bukt med problemet, må mer kostbare tiltak iverksettes. Det bør derfor kunne legges til grunn at man vil få løst gassovermetningsutfordringen.

Kommunen slutter seg til konklusjonene fra undersøkelsene som foreslår lufting av substrat som aktuelt tiltak for å avhjelpe sedimentering i Skibotnelva. Kommunen mener tiltak for å avhjelpe sedimentering bør tas inn i vilkårene, og at man ikke bør la dette følges opp gjennom standardvilkårene alene.

Kommunen vil til sist peke på at regulanten ikke har foreslått noen tiltak for å avhjelpe sedimentering og tilslamming i andre elver, som Signaldalselva. Kommunen viser til at allmenne interesser også for dette vassdraget har spilt inn lignende utfordringer, og at det må utredes nærmere hva som kan være aktuelle tiltak for å avhjelpe nevnte ulemper også andre steder enn Skibotnelva. Tilsvarende eller beslektede utfordringer er også spilt inn for Govdajávri og Sjørdalssmåvatnan. Troms Kraft Produksjon AS omtaler disse vannene i kapittel 7.3.1 i revisjonsdokumentet. Fagutreder peker på sedimenteringsløsninger i vannveien som mulig tiltak.¹⁸ Troms Kraft Produksjon AS kommenterer ikke dette forslaget nærmere, og det er ikke inkludert forslag til slike tiltak i oppsummeringen i kapittel 8.

6 Økonomiske vilkår

Justering av konsesjonskraftmengde

Troms Kraft Produksjon AS kommenterer kommunens krav om justering av konsesjonskraftmengde på side 104 i revisjonsdokumentet, og avviser kravet uten videre med henvisning til at økonomiske vilkår ikke omfattes av revisjonsprosessen.

Kommunen vil for det første vise til at økonomiske vilkår ikke er utelukket fra revisjonsprosessen, selv om OED skriver i sine retningslinjer fra 2012 at slike vilkår *normalt* ikke omfattes dersom de ikke kan knyttes direkte til miljøvilkårene. Forarbeidene til vassdragsreguleringsloven presiserer at alle vilkår i prinsippet kan inkluderes i revisjonsprosessen, og retningslinjene til OED kan heller ikke automatisk tilsi at økonomiske vilkår ikke skal inkluderes, se ovenfor under punkt 2. Det må foretas en konkret vurdering av hensiktsmessigheten i den enkelte sak.

For det andre viser kommunen til at det uansett er en klar hjemmel i eksisterende vilkår om konsesjonskraftmengde i konsesjon for Skibotnelva og Lavkajåkka for å justere mengden etter begjæring etter det har gått 30 år. Det bør derfor ikke være tvilsomt at det må foretas en vurdering av om mengden kraft som avgis skal justeres. Det er naturlig at en slik vurdering tas i sammenheng og som en del av revisjonsprosessen, selv om hjemmelen i dagens vilkårssett ikke forutsetter at vurderingen må skje i sammenheng med en revisjonssak.

Når det gjelder kommunens begrunnelse for sin begjæring om at konsesjonskraftmengden justeres, herunder hvorfor det er rimelig med en ny fordeling, vises det til det som er skrevet om dette i kommunens utfyllende kravsbrev. Kommunen vil imidlertid justere tallene som der ble oppgitt. I det utfyllende kravbrevet oppga kommunen at det på hjemmesidene til Troms Kraft Produksjon AS var

¹⁷ Se Revisjonsdokumentet s. 68.

¹⁸ Se Revisjonsdokumentet s. 80-81.

opplyst om at midlere årsproduksjon for Skibotn og Lavka kraftverk til sammen var 397,5 GWh. Troms Kraft Produksjon AS har etter spørsmål fra kommunen senere opplyst om at midlere årsproduksjon er 402 GWh.

Konsesjonskraften som kommunen kan ta ut beregnes på bakgrunn av en årsproduksjon på 329 GWh samlet for Skibotn og Lavka kraftverk. Dette følger av vedtak 12. september 1984. Det er i vedtaket ikke lagt inn en begrensning som tilsier at denne beregningen ikke kan justeres på et senere tidspunkt.

Kommunen mener det er rimelig å fatte nytt vedtak der beregning av konsesjonskraftmengde baseres på dagens produksjon. Alternativt kan man justere den prosentvise mengden konsesjonskraft kommunen kan ta ut fra den opprinnelige beregnede årsproduksjonen på 239 GWh, slik at kommunen får rett til å ta ut det som reelt sett tilsvarer 10 % av produksjonen i dag.

Endelig mener kommunen at justeringsadgangen som følger av konsesjonsvilkåret vedrørende konsesjonskraftmengde må videreføres, slik at man på et senere tidspunkt kan begjøre ny justering dersom årsproduksjonen skulle endre seg slik at det blir rimelig med et større eller mindre uttak fra kommunens side.

Fond for fisk, vilt og friluftsliv

Kommunen har i sitt utfyllende kravsbrev uttalt at de mener det bør opprettes et fond for fisk, vilt og friluftsliv som et avbøtende tiltak på de negative virkningene reguleringen har for særlig fisken, men også for naturmiljøet for øvrig og friluftslivet i og rundt vassdragene.

Troms Kraft Produksjon AS har i revisjonsdokumentet kommentert kravet om fond under kapittel 8.5 på side 103. Regulanten skriver at de mener alle avbøtende tiltak skal styres gjennom forvaltningen som ordinære påleggsprosesser, og at alle slike hjemler finnes allerede. Dette begrunnes med at man da sikrer at det utøves en kost/nytte-vurdering som ivaretar berørte interesser.

Kommunen vil til regulantens begrunnelse gjengitt ovenfor, bemerke at en revisjonssak nettopp innebærer en kost/nytte-vurdering. Det er ingen grunn til at vurderingen av aktuelle tiltak i en revisjonssak ikke skal kunne hensynta alle relevante hensyn sammenlignet med en ordinær påleggsprosess hjemlet i standardvilkår. Tvert imot er revisjonsprosessen en mulighet til å se mange ulike tiltak i sammenheng og dermed foreta en mer helhetlig vurdering av de berørte vassdragene under ett og på denne bakgrunnen vurdere behov for å fornye vilkårene til konsesjonen. Kommunen er derfor ikke enig i at bevilgning av midler til fisk, vilt og friluftsliv må pålegges i medhold av en ordinær påleggsprosess, men mener vilkår om et slikt fond bør tas inn i konsesjonsvilkårene.

Kommunen viser også til det som står om adgangen til å sette økonomiske vilkår under punkt 2 ovenfor. Det er ikke tvilsomt at reguleringen har medført skade på fisk og naturmiljø, og disse skadene vil ikke helt kunne repareres så lenge det produseres kraft. Fondsmidlene vil øremerkes tiltak som enten vil være med på å avhjelpe de ulempene og skadene reguleringen har ført med seg, eller tiltak som kan *kompensere* for disse problemene ved å kunne legge til rette for fiske eller friluftsliv på andre måter i vassdraget.

Kommunen mener det *i alle fall* må opprettes et fond dersom det ikke innføres vilkår om minstevannføring utover den minstevannføringen som dagens vilkårssett fastsetter. Det vil da være et

ekstra stort behov for et fond som kan kompensere for at de miljømessige ulempene ikke rettes opp. Kommunen mener prinsipalt at det bør innføres et vilkår om fond i alle tilfeller, men det er naturlig at man i en situasjon der minstevannslipp ikke innføres for strekninger som ikke har et slikt krav i dag, gir vilkår om at et større beløp skal avsettes i et slikt fond enn hvis det innføres minstevannføring for elvestrekningene som i dag *ikke* har et slikt krav (oppstrøms Skibotnelva, Signaldalselva og Kitdalelva).

Et fond kan være innrettet generelt eller kan knyttes til enkeltprosjekter. Som eksempel på tiltak som kan finansieres av fondet, nevner kommunen behov for ny gangbro over Skibotnelva. Elva fryser ikke vinterstid på grunn av reguleringen, og behovet for gangbro er derfor større nå enn tidligere for å gjøre vassdraget mer tilgjengelig for bruk til blant annet fiske og friluftsliv generelt. Det har tidligere vært en gangbro, men den måtte rives. Kostnaden som en ny gangbro krever, vil kommunen ha problemer med å bære, men med et fond vil slike typer tiltak muliggjøres. Kommunen viser også til tiltak som kan være aktuelle å iverksette med et fond omtalt i innspill fra Kitdal jeger- og sportsfiskeforening.

7 Reindrift

Kommunen har tidligere fremhevet at det er viktig at reindriftnæringens interesser tas hensyn til i prosessen. Kommunen vil understreke at dette fortsatt er viktig.

Kommunen viderefører sitt krav fremsatt i utfyllende kravsbrev om at eksisterende vilkår om reindriftsfond også tas inn i de nye vilkårene i modernisert form. I denne sammenheng viser kommunen til at reguleringen har negative konsekvenser for reindriften, som et reindriftsfond kan fungere som en kompensasjon for. Konkret nevnes blant annet at det er få steder for reinen å krysse elven. Etter det kommunen har fått informasjon om, er det bare tre steder reinen kan krysse. Dette er ved Skibotn kraftverk, Helligskogen og Didno. Grunnen til at man ikke kan krysse flere steder, er at isen er usikker som følge av lite vann og effektkjøring i elva.

Kommunen kan ikke se at Troms Kraft Produksjon AS har kommentert på kravet til reindriftsfond, annet enn at kravet er gjengitt på side 46 og 88 i revisjonsdokumentet. For øvrig kan kommunen ikke se at regulanten har foreslått tiltak i oppsummeringen i kapittel 8 som knytter seg til reindriften spesielt.

8 Særlig om standardvilkår og utforming av nye vilkår

Troms Kraft Produksjon AS har en rekke henvisninger i revisjonsdokumentet til standardvilkår. Selskapet viser til at en rekke aktuelle avbøtende tiltak og utredninger vil kunne hjemles i eksisterende vilkår, og også trolig kunne pålegges med hjemmel i nye standardvilkår som vil inngå i de reviderte vilkårene. Kommunen forstår Troms Kraft Produksjon AS slik at det ikke er nødvendig å ta inn vilkår om avbøtende tiltak der slike tiltak kan pålegges med hjemmel i standardvilkår. Det samme gjelder nødvendige utredninger. Dette synspunktet og anvendelse av standardvilkår i en revisjonsprosess er kommunen sterkt uenig i.

Storfjord kommune mener standardvilkår har sin viktigste funksjon *mellom* de enkelte revisjonsintervallene, hvor det kan oppstå forhold som tilsier enkelte endringer i konsesjonsvilkårene. Dersom de imidlertid benyttes som middel til å redusere omfanget av revisjonsprosessen, undergraver de revisjonsinstituttet og det miljøforbedringsredskapet som revisjonen er ment å være.

Som det fremgår av departementets retningslinjer fra 2012, skal revisjonen være «[e]n helhetlig tilnærming» der man ser hele vassdraget og de samlede virkningene av reguleringen under ett.¹⁹ På samme måte som ved første gangs konsesjon og fastsettelse av vilkår, er det sentralt at de enkelte vilkår også ses i sammenheng. Ved å henvise til en rekke temaer til vurdering og avgjørelse gjennom bruk av standardvilkårene, sammen med en kommentar at dette er utredninger og tiltak som kan følges opp utenfor revisjonssaken, splittes konsesjonens samlede påvirkning opp i enkelttemaer og til behandling hos ulike sektormyndigheter. Særlig uheldig blir dette fordi spørsmål knyttet til vannføring, minstevannføring, drift av magasinene mv. alle er vilkår unndratt fra sektormyndighetenes vurderinger.

Som nevnt ovenfor under punkt 5.1, har Troms Kraft Produksjon AS for eksempel vist til at undersøkelser av aktuelle habitattiltak kan pålegges med hjemmel i eksisterende standardvilkår, og derfor ikke er nødvendig å foreta disse undersøkelsene og utrede de mulige avbøtende tiltak som en del av selve revisjonsprosessen. Samtidig fremgår det at selskapet ikke vet om habitattiltak kan avbøte problemene for fisken, eller om det kreves vilkår om minstevannslipp. Hvis man venter med å utrede mulige habitattiltak, vil man heller ikke kunne se de mulige tiltakene og effektene av disse opp mot effekten av minstevannslipp. Vilkår om minstevannslipp kan bare pålegges i revisjonssaken. Man risikerer at habitattiltak ikke alene er tilstrekkelig til å avbøte problemene, og at man må vente 30 nye år før man igjen kan vurdere å slippe mer vann i elven. Dette er etter kommunens syn svært lite heldig. Når konsesjonsmyndigheten har hjemmel til å fastsette nye vilkår direkte i konsesjonen i forbindelse med revisjonsprosessen, må denne muligheten benyttes når revisjonssaken er oppe til behandling og ikke henvises til at det kan tas opp i standard naturforvaltningsvilkår.

Som et ytterligere eksempel på henvisning til standardvilkår og oppfølging av hvilke tiltak som kan være aktuelle må skje utenfor revisjonssaken, vises det til omtalen av utfordringer i Govdajávri, Čazajárvi og Sördalssmåvatnan under kapittel 7.3.1 i revisjonsdokumentet.²⁰

Det er videre kommunens syn at de nye vilkårene direkte må adressere de viktigste ulempene og skadene i vassdraget og fastslå hva som skal iverksettes som avhjelpende tiltak, og eventuelt hvilke typer tiltak som må iverksettes dersom det mest kostnadseffektive tiltaket ikke skulle gi tilstrekkelig effekt. Tiltak må iverksettes uten at det er nødvendig med pålegg fra sektormyndighet, og dersom tiltaket ikke avhjelper ulempen eller skaden i tilstrekkelig grad, må andre og eventuelt mer kostbare tiltak iverksettes. Hvis ingen av tiltakene avbøter problemet, må ytterligere utredninger utføres. Dette må som et minimum gjelde for de sentrale skadene i vassdraget, som sedimenteringen og gassovermetningen.

Kommunen ser det som hensiktsmessig om regulanten pålegges en årlig rapporteringsplikt om effekten av tiltakene, der det redegjøres for hvilke tiltak som er utført og effekten av disse, samt hva som er alternative tiltak dersom de gjennomførte tiltakene ikke har fungert. Slik kan man sikre at skadene og ulempene følges opp og at alternative tiltak iverksettes om dette er nødvendig, uten at man er avhengig av at sektormyndighetene tar initiativ for at nye tiltak iverksettes. Kommunen viser som illustrasjon på behovet for en slik aktivitetsplikt for regulanten til at konsesjonæren i konsesjon for Skibotnelva punkt 14 I bokstav a er pålagt å «forebygge fare for tilslamming». Til tross for at denne

¹⁹ Se OEDs *Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer* (2012) s. 23.

²⁰ Se Revisjonsdokumentet s. 80-81.

plikten har fulgt av konsesjonen siden 1976, har det etter kommunens kunnskap ikke blitt truffet tiltak for å avhjelpe sedimenteringen. Det er følgelig et behov for å sikre at pliktene som følger av konsesjonen følges opp i praksis.

9 Øvrige forhold

Kommunen pekte på endringer i vanntemperatur som en ulempe for fisken i sitt utfyllende kravsbrev. Troms Kraft Produksjon AS har flere steder i revisjonsdokumentet vist til at vanntemperaturene har endret seg, og at dette utgjør en negativ påvirkning på fisken. Kommunen kan ikke se at regulanten har utredet eller vurdert om det finnes tiltak som kan avhjelpe endret vanntemperatur. Kommunen ber om at dette undersøkes og vurderes nærmere.

Troms Kraft Produksjon AS og/eller fagutreder viser til flere habitat- og miljødesigntiltak som kan være aktuelle å iverksette i tilknytning til de ulike vassdragene og vannene. Mange av tiltakene dreier seg om å avhjelpe reguleringens negative påvirkning på fisken. Det er blant annet foreslått utlegging av gytegrus. En del steder gir regulanten ingen forslag til tiltak, selv om fagutreder har gitt slike forslag, men viser kun til at hvilke tiltak som kan avhjelpe utfordringene og iverksetting av disse kan følges opp gjennom standardvilkår utenfor revisjonssaken. Dette gjelder blant annet tiltak i Govdajávri, Čazajávri i og Sjørdalssmåvatnan.²¹ Dette til tross for at forslagene til tiltak gjelder avhjelping av konkrete utfordringer kommunen har vist til i sitt kravsbrev. Til dette viser kommunen særlig til det som står ovenfor under punkt 8 om bruk av standardvilkår. Hvis NVE skulle mene at tiltak og utredninger må pålegges i medhold av standardvilkårene, må disse påleggene i alle fall koordineres og fremsettes samtidig med revisjonsprosessen, slik at man får til den helhetlige gjennomgangen av vassdraget som revisjonsinstituttet forutsetter. Utredninger og tiltak kan vurderes og pålegges med hjemmel i eksisterende standardvilkår, slik også kommunen skriver under punkt 4 i sitt utfyllende kravsbrev, men det må i tilfelle skje som en del av revisjonsprosessen.

Det er behov for ytterligere utredninger, og kommunen ber NVE pålegge regulanten å utføre de nødvendige undersøkelsene som kommunen har nevnt i punktene ovenfor. Særlig nevnes at det bør foretas en flaskehalsanalyse/miljødesignprosess tilsvarende den som er utført for Skibotnelva for Signaldalselva og Kitdalselva, og aktuelle miljødesign- og habitattiltak må vurderes og foreslås. Aktuelle tiltak må også vurderes og følges opp for Govdajávri og Sjørdalssmåvatnan. Det vises også til behov for gjennomgang av status i øvrige fjellvann og omtale av konkrete forslag til habitattiltak og andre tiltak for fisken, omtalt særlig i Kitdal jeger- og sportsfiskeforening sitt brev vedlagt denne uttalelsen.

Dersom det skal gis oppdatert manøvreringsreglement, må de utredningene som gjelder tiltak for fisken også vurdere effekten det vil ha å endre manøvreringsregimet. Kommunen har forstått det slik at de utredningene som er utført, blant annet flaskehalsanalysen for Skibotnelva, tar utgangspunkt i dagens tilstand, og ikke hvilke effekter eller flaskehals er et endret manøvreringsreglement som foreslått vil kunne medføre.

Kommunen har fått innspill fra allmennheten om at det er ønskelig at regulanten oppretter et forum for årlig dialog med lokalmiljøet. Det er et ønske om å få til en forbedret og tettere dialog om vassdraget og utfordringene som reguleringen medfører, og også en bedre informasjonsflyt fra regulant til lokalmiljø om hvilke tiltak som iverksettes og status på effektene av disse. Det er naturlig

²¹ Se Revisjonsdokumentet side 80-81.

at det er regulanten som vil ha ansvaret for å koordinere dette forumet. Dette kravet har sammenheng med behovet for informasjon som allmenne interesser spilte inn i forbindelse med innsending av kommunens utfyllende kravsbrev. Kommunen vil i denne sammenheng også fremheve innspill fra flere lokallag om behov for målestasjoner, se vedlagte innspill fra Skibotn jeger- og fiskarlag og innspill fra Kitdal jeger- og sportsfiskeforening.

Vedlegg:

Kommunestyrets behandling og tilleggsinnspill

Innspill fra Signaldalselva grunneierlag

Innspill fra Kitdal jeger- og sportsfiskeforening

Innspill fra Skibotn jeger- og fiskarlag

Med vennlig hilsen

Advokatfirmaet Lund & Co DA

Vilde Weisser

Advokat

vwe@lundogco.no